

Mak Melcher

Feda Gavrilović
Foto: Mak Melcher

Ličinke i crveni kauč / Metamorfoze
Galerija Vladimir Bužančić, Zagreb
21. lipnja – 6. srpnja 2012.

Instalacija *Metamorfoze* skulptora Maka Melchera sastoji se od razmjeno jednostavnih elemenata – zemljane podloge, crvenog trosjeda i niza uvećanih ličinki od terakote. U svemu tome moguće je učitati brojne konotacije. Prva dolazi do nas na bazi ljudske urođene, negativne reakcije naspram svijeta kukaca i njihovih životnih ciklusa. To je kao nekakav strah od organskog koje je sitno i nalazi svoj put na najrazličitijim mjestima, a najčešće u prljavštini i truleži, odnosno u mrtvom svijetu. Ličinka i njezine

Ličinke i crveni trosjed, 2012.
zemlja, glina, drvo,
tekstil, 810 x 640 x
170 cm; ličinke 40 x
10 x 10 cm 700
skulptura; trosjed
170 x 80 x 80 cm,
zemlja 2 m³

metamorfoze su prirodne metafore naše žudnje za „uskrsnućem“, za životom nakon života. Ali gađenje koje izazivaju govori o tome kako smo mi ipak prvenstveno fizička, a nipošto duhovna bića: mi ne reagiramo na njihovo eventualno značenje, nego na njihovu materijalno-biološku pozadinu – one rastu na lešinama i simbol su smrti. Kucici općenito gmižu po zemlji, pa su zbog toga i nositelji bolesti. Njihov život iz mrtvog koji potom razara sav ostali život (Jer, od davnina su se poljoprivredne zajednice bojale najezda skakavaca, uboda osa, termita i drugih štetočina) dijeli i onaj tuđinac iz istoimene serije filmova (*Alien*), organski stroj za uništenje. Zato su ličinke i kucici bili simbolom pakla, svega podzemnog i nečistog u srednjovjekovlju u Boscha ili Francesca Trainia, elementi zazornosti usadene u nama. Zbog toga je i ova instalacija obogaćena zemljom u kojoj te životinje žive, po kojoj gmižu i stvaraju svoje štetno i nelijepo potomstvo. Druga konotacija proizlazi iz supostavljanja trosjeda bordo–crvene boje uza sve te kukuljice. Riječ je o kontrastu umno poželjnog i nepoželjnog, kulture i prirode. Tamnocrvena, boja kardinala, boja je sjaja i moći, povezana s bogatstvom, ali i prođuhovljenosti, dok su ličinke konzumenti našeg tijela nakon smrti, što od cijele ove kompozicije čini suvremeni *memento mori*. Kao i u

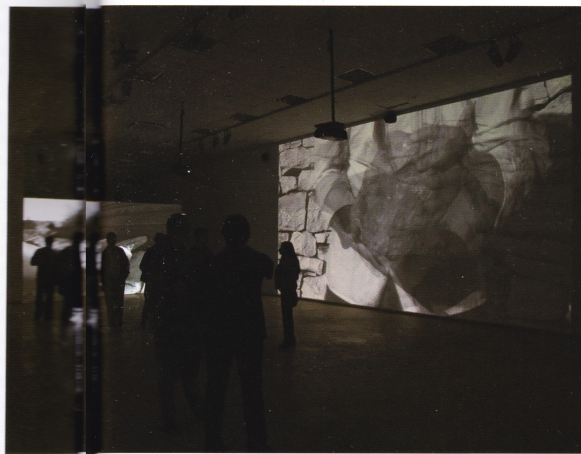
Baudelairea koji viče: „Crvi! sljepi družu, ogluhli u tami, / Gle, mrtvac se k vama pun radosti sprema; / Mudri sladokusci koje truleži mami, / Bez kajanja leš mi proruje posvema, / Ljepota komunicira s raspadom, a svijest da ćemo biti hrana, „mudrim sladokuscima“ odjekuje ovim ostvarenjem. Ličinke su i novi život, ali i definitivni kraj našega, trijumf prirode nad našim koncepcijama, kao što su društveni ugled ili moć, ali i ljepota, dobrota, velikodušnost. Makabristički podsjetnik na našu bespredmetnost, izveden je prilično humoristično i, što je najvažnije, nepretenciozno. Melcheru nije trebalo puno elemenata ili bespotrebnog filozofsko-teoretskog rekvizitorija, podsjetnika i legitimacija svoje naobrazbe i upućenosti koji su toliko prisutni u većini instalacija mladih umjetnika (sjetimo se samo skulptorskih instalacija Predraga Pavića, ili Brune Pogačnika) da bi se njegova poruka mogla iščitati jasno, ali s nizom poticajnih pitanja koje (p)ostavlja. ■

Toni Meštrović

Neli Ružić
Re-vizija, Multimedijalni kulturni centar, Split,
17. - 31. listopada 2012.

Najnovijom izložbom *Re-vizija* Toni Meštrović ostvaruje pregled svog rada iz posljednjih desetak godina. Meštrović je nakon diplomiranja grafike na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, 2004. godine završio postdiplomski studij Akademije za medijsku umjetnost u Kölnu, te je moguće pretpostaviti da procesualnost i minucioznost medijskog istraživanja u odnosu na konstrukciju slike nasljeđuje još iz početnog iskustva grafičke umjetnosti. *Re-vizija*, izuzetno dobro isproducirana izložba sa popratnim katalogom i tekstom kustosice Sabine Salamon, postavljena je u galerijskom prostoru Multimedijalnog kulturnog centra u Splitu i sastoji se od 21 video i zvučne instalacije, te filmskog programa u amfiteatru MKC-a. Prvi video rad na izložbi trokanalna je video instalacija *Dobrodošli u Dalmaciju - Mediteran kakav je nekad bio* (2010.), kritički komentar vlastitog *locusa*, estetski je udaljen od ostalih radova i sastoji se od šturog, gotovo dokumentarnog panoramskog snimka dalmatinskog krajovalika, kao i video dokumentacije dosadašnjih postavki rada na različitim lokacijama, te priziva svojevrsne dokumentarističke pristupe u suvremenoj umjetnosti. Višekanalna video/zvučna instalacija *Abyssos* (2004.) djelomično nastaje za vrijeme istraživanja medija i postprodukcije videa i zvuka koju mu omogućava školovanje u Kölnu. Kroz artifičijelnu konstrukciju (pod)morskog prostora autor dovodi u odnos oba medija, more i sliku u pokretu. Napuštajući eksperimentalni prostor odnosa tijela, dubine i površine mora u video instalaciji *A Blue Note*, 2003 i *The State of Mind*, 2002., ulazimo u mediativni prostor ciklusa *Continuum Continuum* (2007. – 2012.) koji se sastoji od niza video/zvučnih instalacija monumenalnog formata, među kojima je i preteča ciklusa, rad *Continuum* iz 2004. godine,

nastao prilikom autorovog povratka u rodnu Dalmaciju i dokumentiranja očevih radnji pri rekonstrukciji obiteljske kamene kuće na otoku Velom Drveniku. Ciklus *Continuum Continuum* traje i danas budući da se obnova djedovine još uvijek nastavlja. Sublimacija zabilježenih akcija, rezonancije i ponovljeni pokreti tijela kroz fizički rad u suhom krajovaliku mediteranskog podneblja, te višekanalnost zvuka i slike zatočenih u kružnom vremenu petlje bez kraja (loop), izazivaju osjećaj potpunog uranjanja u video-instalaciju, prizivajući totalitet *Gesamtkunstwerka*. Tradicija je ključna riječ za *Continuum Continuum*, ciklus koji kroz ritualni prostor rada ukazuje na intergeneracijsko nasljeđe u odnosu na pejzaž i habitus. Kako je identitet tek konstrukcija i nije nepomična kategorija iskonskog, prvotnog korijena, možda je najbitniji aspekt ovog Meštrovićevog ciklusa problematiziranje identiteta u odnosu na nasljeđe i krajolik, upravo kroz rekonstrukciju mjesta. Statičnost kamere, koja se pomiče isključivo kako bi popratila pokret, zahvati u montaži, te pažnja posvećena teksturi crno-bijele slike i njenim tonskim vrijednostima ukazuju na kiparski pristup slici. To potvrđuje i odnos fizičkog prostora galerije, te kompozicijske napetosti između vodoravnih i okomitih projekcija u odnosu na prostor slike. Okretanje kamena u rukama (*Continuum Continuum #1*, 2007.) ili rotacija otočića Macaknare postignuta tehnikom morfinga statičnih fotografskih snimaka (*O-tok*, 2005.), a u najnovijim radovima (*Vertigo 1, 2 i 3*) i doslovna rotacija kamere na konopcu dinamiziraju tijelo gledatelja i do krajnje točke dovode kružni ritam vremena, sadržan također i u videoformi petlje. Iako je Meštrovićevo audiovizualno istraživanje moguće iščitavati u ključu osobne obiteljske mitologije, on postiže uspješnu recepciju i bez poznavanja tog ključa kroz kulturološki kontekst, identitet dalmatinskog podneblja i antropološku dimenziju izgrađenu iz makro perspektive osobnog iskustva. Meštrovićev rad je demokratičan u najosnovnijem smislu te riječi, svojom poetičnom i autorskom snagom otkriva upravo političan (ne politički) odnos ka drugom. ■

Ana Sladetić

Sanda Stanačević Bajzek

Impulsi vožnje, Galerija Matice hrvatske
Zagreb, kolovoz/rujan 2012.

Impulsi, 2012.
penkala
148 x 210 mm

Ana Sladetić pripada grupi mladih hrvatskih umjetnika koji se kvalitetom likovnog djelovanja ističu kao nositelji nove umjetničke likovne scene. Svoj afirmativni likovni zapis ova mlada akademska grafičarka ostvaruje najčešće crtežom. Pod njezinim rukama on biva složenim likovnim pismom ispisanim tušem ili olovkom na površini papira. Anin crtež je čist, ali iznimno slojevit, nosi socijalnu i društvenu poruku kroz snažnu emociju. Njime upućuje pogled u nutrinu vlastitog bića iz koje iščitavamo potrebu za komentiranjem esencijalnih, egzistencijalnih ljudskih stanja i situacija kako općih tako i osobnih, transformirajući se tako iz elemenata svakodnevice u likovni materijal s gradbenim elementima nove stvarnosti. Anina likovna djela usmjeravaju percepciju na traženje uzajamnosti onog danog pogledu u kojem je sadržano autorično iskustvo univerzalnog značenja teme i crteža kao likovnog izraza. Na minuciozno izvedenim crtežima, koje nerijetko karakterizira bogatstvo morfoloških elemenata komponiranih u svojevrsan *horror vacui*, autorica bilježi, oko centralne forme, opredmećene nizove vlastitih utisaka, raznolikih oblika u rasponu od posve geometrijskih, amorfnih, cjevastih, zavijenih sve do zoomornih, florealnih ili antropomorfnih oblika što je pokazala i novim ciklusima na lipanjskoj izložbi (u galeriji V. Bužančić) *Visine – širine – dubine* te *Blijedi zapisi/pročitano i zaboravljeno*. Svaka Anina nova izložba nastavak je likovnih istraživanja, uključivanja novih morfologija i medija, poput frotaža tekstura kamena s Kineskog zida ili video rada kojim je

Re-vizija
postav izložbe